

Declarația Miniștrilor Europeni ai Educației și Formării Profesionale și a Comisiei Europene, adoptată la Copenhaga, 29-30 noiembrie 2002, privind întărirea cooperării europene în domeniul formării profesionale

“Declarația de la Copenhaga”

În timp, cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale a jucat un rol decisiv în crearea viitoarei societăți europene.

În Europa, dezvoltarea economică și socială din ultima decadă a demonstrat necesitatea crescândă a unei dimensiuni europene a educației și formării. Mai mult, tranziția către o economie bazată pe cunoaștere, capabilă de creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai multe și mai bune, cu un grad mai mare de coeziune socială, aduce noi provocări în domeniul dezvoltării resurselor umane.

Extinderea Uniunii Europene adaugă o nouă dimensiune și noi provocări, oportunități și cerințe activității din domeniul educației și formării profesionale. Este în mod deosebit important ca statele candidate să fie chiar de la început parteneri în cooperarea viitoare în domeniul educației și formării profesionale la nivel european.

Dezvoltarea succesivă a programelor europene de educație și formare a fost un factor-cheie pentru îmbunătățirea cooperării la nivel european.

Declarația de la Bologna privind învățământul superior, din iunie 1999, a marcat inițierea unei noi cooperări susținute în acest domeniu.

Consiliul European de la Lisabona, din martie 2000, a recunoscut importanța rolului educației ca parte integrală a politicilor sociale și economice, ca instrument pentru consolidarea competitivității europene în lume și ca garanție a asigurării coeziunii societăților noastre și a dezvoltării depline a cetățenilor acestora. Consiliul European a stabilit obiectivele prioritare pentru ca Uniunea Europeană să devină cea mai dinamică economie bazată pe cunoaștere, din întreaga lume. Dezvoltarea unui sistem de educație și formare profesională de calitate reprezintă un element crucial al acestei strategii, în special în ceea ce privește promovarea incluziunii sociale, a coeziunii, mobilității, capacității de angajare și a competitivității.

Raportul “Obiectivele viitoare ale sistemelor de educație și formare”, adoptat de Consiliul European la Stockholm, în martie 2001, a identificat noi domenii pentru acțiuni comune, la nivel european, pentru a atinge obiectivele stabilite la Consiliul European de la Lisabona. Aceste domenii se bazează pe trei obiective strategice ale raportului - de exemplu, îmbunătățirea calității și eficacității sistemelor de educație și formare din Uniunea Europeană, facilitarea accesului tuturor la sistemele de educație și formare și deschiderea sistemelor de educație și formare către o lume mai largă.

În Barcelona, în luna martie 2002, Consiliul European a recomandat Programul de activități consecvente Raportului privind obiectivele, care solicita ca educația și formarea din Europa să devină un punct de referință la nivel mondial, până în 2010. Mai mult, sublinia necesitatea unor

acțiuni viitoare pentru introducerea unor instrumente care să asigure transparența diplomelor și a calificărilor, inclusiv promovarea unor acțiuni similare cu procesul de la Bologna, dar adaptate pentru domeniul formării profesionale.

Ca răspuns la mandatul de la Barcelona, Consiliul Uniunii Europene (Educație, Tineret și Cultură) a adoptat la 12 noiembrie 2002, o *Rezoluție privind întărirea cooperării în domeniul educației și formării profesionale*. Această rezoluție invită statele membre și Comisia, prin responsabilitățile acestora, să implice statele candidate și statele EFTA-EEA, precum și partenerii sociali, în promovarea unei cooperări susținute în domeniul educației și formării profesionale.

Strategiile privind educația permanentă și mobilitatea sunt esențiale pentru a promova capacitatea de angajare, cetățenia activă, incluziunea socială și dezvoltarea personală¹. Dezvoltarea unei Europe bazate pe cunoaștere și asigurarea că piața muncii din Europa este deschisă tuturor reprezintă provocarea majoră pentru sistemele de educație și formare profesională din Europa și pentru toți actorii implicați. Același lucru este valabil și pentru nevoia acestor sisteme de a se adapta continuu la noi solicitări ale societății în schimbare. O cooperare solidă în domeniul educației și formării va reprezenta o contribuție însemnată pentru asigurarea succesului extinderii Uniunii Europene și pentru realizarea obiectivelor identificate de Consiliul European la Lisabona. CEDEFOP și Fundația Europeană pentru Formare Profesională sunt organisme importante care pot sprijini această cooperare.

Rolul vital al partenerilor sociali în dezvoltarea socio-economică este reflectat atât în contextul dialogului social european, cât și în cel al cadrului de acțiune al partenerilor sociali europeni pentru dezvoltarea permanentă a competențelor și a calificărilor, adoptat în martie 2002. Partenerii sociali joacă un rol indispensabil în dezvoltarea, validarea și recunoașterea competențelor și a calificărilor la toate nivelurile și participă la promovarea cooperării susținute în acest domeniu.

Următoarele priorități majore vor fi urmărite prin cooperarea susținută din domeniul educației și formării profesionale²:

Dimensiunea europeană

- Consolidarea dimensiunii europene în domeniul educației și formării profesionale, cu scopul îmbunătățirii cooperării strânse care să faciliteze și să promoveze mobilitatea și dezvoltarea cooperării inter-instituționale, parteneriatele și alte inițiative transnaționale, toate acestea pentru a accentua profilul european al educației și formării profesionale în context internațional, astfel încât Europa să fie recunoscută ca punct de referință mondial pentru cei care învață.

Transparență, informație și orientare

- Creșterea transparenței în domeniul educației și formării profesionale prin implementarea și raționalizarea rețelelor și a mijloacelor de informare, inclusiv integrarea instrumentelor existente, cum ar fi CV european, completări ale certificatelor sau diplomelor (*engl., diploma*

¹ Priorități identificate în Rezoluția privind învățarea permanentă, adoptată de Consiliul Uniunii Europene (Educație și Tineret), la 27 iunie 2002

² Priorități identificate în Rezoluția privind promovarea cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale, aprobată de Consiliul Uniunii Europene (Educație, Tineret și Cultură), pe 12 noiembrie 2002

supplement), cadrul european comun de referință pentru limbi și EUROPASS într-un singur cadru.

- Consolidarea, în statele membre, la toate nivelurile de educație, formare și angajare, a politicilor, sistemelor și practicilor care sprijină informarea, consilierea și orientarea, în special în ce privește accesul la educație și formare și transferabilitatea și recunoașterea competențelor și a calificărilor, pentru a sprijini mobilitatea geografică și ocupațională a cetățenilor din Europa.

Recunoașterea competențelor și a calificărilor

- Cercetarea modalităților în care transparența, comparabilitatea, transferabilitatea și recunoașterea competențelor și/sau a calificărilor, între toate țările și la diferite niveluri, pot fi promovate prin elaborarea nivelurilor de referință, a principiilor comune pentru certificare și prin măsuri comune, inclusiv prin transferul sistemului de credite în domeniul educației și formării profesionale.
- Creșterea sprijinului acordat dezvoltării competențelor și calificărilor la nivel sectorial, prin revitalizarea cooperării și coordonării, în special prin implicarea partenerilor sociali. Câteva inițiative bilaterale, multinaționale sau ale comunității, inclusiv cele deja identificate în diferite sectoare cu scopul recunoașterii reciproce a calificărilor, ilustrează această abordare.
- Elaborarea unui set comun de principii privind validarea învățării non-formale și informale, în scopul asigurării unei mai mari compatibilități între abordările din diferite țări și de la diferite niveluri.

Asigurarea calității

- Promovarea cooperării în domeniul asigurării calității, punându-se accentul în special pe schimbul de metode și modele, precum și pe criteriile și principiile comune ale calității în formarea profesională.
- Luarea în considerare a nevoilor de învățare ale profesorilor și formatorilor în toate formele de educație și formare profesională.

Următoarele principii vor sta la baza cooperării susținute în domeniul educației și formării profesionale:

- Cooperarea se va baza pe obiectivele pentru 2010, stabilite de Consiliul European în conformitate cu planul detaliat de activități și în continuarea Raportului privind obiectivele, în scopul asigurării coerenței cu obiectivele stabilite de Consiliul Uniunii Europene (Educație, Tineret și Cultură).
- Măsurile vor fi voluntare și stabilite în principal prin cooperarea de la nivelurile inferioare către cele superioare (de jos în sus).
- Inițiativele vor fi focalizate pe nevoile cetățenilor și ale organizațiilor beneficiare.
- Cooperarea trebuie să fie integratoare și să implice statele membre, Comisia, statele candidate, statele EFTA-EEA și partenerii sociali.

Măsurile ulterioare acestei declarații vor avea în vedere următoarele aspecte, pentru a se asigura succesul și eficiența implementării cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale:

1. Implementarea unei cooperări susținute în domeniul educației și formării profesionale va deveni treptat o componentă a procesului ulterior raportului privind obiectivele. Comisia va reflecta această abordare integrată în rapoartele către Consiliul Uniunii Europene (Educație, Tineret și Cultură) în cadrul programului de lucru deja stabilit pentru activitățile adiacente Raportului privind obiectivele. Scopul este de a integra complet activitățile dedicate cooperării susținute din domeniul educației și formării profesionale în activitatea consecventă Raportului privind obiectivele.
2. Grupul de lucru existent la nivelul Comisiei, căruia i se va acorda un statut similar cu cel al grupurilor de lucru stabilite ca urmare a Raportului privind obiectivele, incluzând în viitor statele membre, statele EFTA-EEA, statele candidate și partenerii sociali europeni, va continua activitatea în vederea asigurării eficacității implementării și coordonării procesului de cooperare susținută în domeniul educației și formării profesionale. Întâlnirile informale ale Directoratului General de Formare Profesională, care au contribuit la lansarea acestei inițiative la Bruges, 2001, vor avea un rol important în animarea și orientarea activităților ulterioare.
3. În acest cadru, de acum și până în 2004, atenția se va concentra inițial pe domenii concrete în care activitățile au început deja, de exemplu, elaborarea unui singur cadru transparent, transferul de credite în formarea profesională și elaborarea instrumentelor de calitate. Alte domenii, care vor fi în scurt timp incluse ca elemente componente ale activității consecvente Raportului privind obiectivele, organizate în opt grupuri de lucru și un “grup indicator”, vor fi: orientarea pe tot parcursul vieții, învățarea non-formală și formarea profesorilor și a formatorilor în domeniul educației și formării profesionale. Comisia va face referire la progresul acestor activități în raportul sau menționat la paragraful 1.

Ministerele responsabile cu educația și formarea profesională și Comisia Europeană au confirmat necesitatea îndeplinirii obiectivelor și priorităților de acțiune stabilite în această declarație și a participării în cadrul cooperării susținute în domeniul educației și formării profesionale, incluzând partenerii sociali. În următorii doi ani, va avea loc o întâlnire pentru a analiza progresul și a formula recomandări privind prioritățile și strategiile.

Traducere: Gabriela Apostolescu (SEE ECN Country Node – Romania)